

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Озерська А.В., ст.викладач (ХНУРЕ)

Визначено напрями інвестиційно-інноваційної політики на залізничному транспорті України та роль створення високошвидкісного руху в активізації інноваційного процесу галузі.

Ключові слова: *інвестиційно-інноваційна політика, реформування, розвиток, залізничний транспорт.*

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Для України залізниці завжди мали пріоритетне значення, виконуючи найважливіші та відповідальні державні функції забезпечення територіальної цілісності, підтримуючи економіку і безпеку країни. Сьогодні ситуація в світі змінюється – транспортна галузь рухається вперед разом з науковим прогресом. Тому для того, щоб залізничний транспорт і завтра виконував поставлені перед ним задачі, вже сьогодні слід докласти максимальні зусилля, щоб в загальному розвитку техніки і технологій залізниці займали лідируючі позиції. Як основну задачу галузі необхідно розглядати модернізацію всієї транспортної системи залізничного транспорту, розвиток його інфраструктури, оновлення рухомого складу, упровадження новітніх наукових розробок.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. Інноваційний розвиток залізничного транспорту України останнім часом входить в перелік найактуальніших проблем, що вимагають вирішення в короткостроковому періоді. Це пов'язано зі світовими тенденціями, які характеризуються прискоренням і підвищенням якості залізничних перевезень. Серед вітчизняних учених, які присвятили наукові праці інноваційному розвитку залізничної галузі: Дикань В.Л., Костюк М.Д., Лоза С.П., Сич М.Д., Цветов Ю.М., Яновський П.О. та ін. [1-6]. Підтримуючи основні наукові надбання цих вчених, вважаю за необхідне висловити свою точку зору щодо основних аспектів інвестиційно-інноваційної політики, яку потрібно реалізовувати на залізничному транспорті України.

Метою статті є визначення напрямів інвестиційно-інноваційної політики на залізничному транспорті України та тієї ролі, що грає створення високошвидкісного руху в активізації інноваційного процесу галузі.

Вклад основного матеріалу дослідження. Щороку Укрзалізниця виконує ряд заходів з реалізації державних програм, спрямованих на розвиток інфраструктури залізниць України. Це позитивно впливає не лише на транспортну галузь, але й на соціально-економічний розвиток регіонів.

Сьогодні продовжується процес

реформування залізничного транспорту, що спрямований на:

- підвищення ефективності діяльності галузі шляхом забезпечення безпеки функціонування і доступності ринку послуг залізниць для всіх суб'єктів господарювання;
- створення умов для рівного доступу до користування послугами об'єктів інфраструктури залізничного транспорту та додатковими послугами;
- удосконалення системи управління залізничним транспортом;
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій, необхідних для оновлення та модернізації виробничо-технічної бази залізниць;
- інтеграцію залізничного транспорту України до європейської і світової транспортної системи, створення організаційно-правових, економічних і техніко-технологічних передумов тощо.

Для вирішення вищезазначених завдань обов'язковою має бути реалізація системної інвестиційно-інноваційної політики.

З метою активізації інвестиційно-інноваційних процесів, реалізації інноваційного вектора економічному розвитку залізничної галузі, принципово значущими, на мій погляд, є наступні фундаментальні макроекономічні чинники:

по-перше, це державна підтримка формування інноваційної інфраструктури в регіонах країни, стимулювання попиту на інноваційну продукцію;

по-друге, зацікавлене включення науково-освітньої сфери до практичних питань створення єдиного інноваційного простору;

по-третє, безпосередня участь підприємницького співтовариства у формуванні та ресурсному забезпеченні міжрегіонального ринку інноваційних ідей, технологій і продукції.

Економічна політика держави повинна забезпечити можливості для інвестування засобів в інноваційні технології, а не тільки в освоєння природних ресурсів. Умовою для забезпечення самодостатнього інноваційного розвитку економіки є здійснення комплексу системних заходів, включаючи законодавче і нормативно-правове забезпечення. Необхідно стимулювання механізму венчурного і

проектного фінансування науково-технічних розробок та інноваційних проєктів. Необхідний зв'язок фундаментальної і прикладної науки з економікою. Важливим є питання про права на інтелектуальну власність для отримання і реалізації інноваційного продукту. Базовою умовою інноваційного розвитку економіки є формування ринку інтелектуальної власності, що забезпечує баланс інтересів учасників інноваційного процесу – автора і бізнесу.

Стратегічною метою інноваційної політики залізничного комплексу є якісна трансформація техніко-технологічного рівня виробництва відповідно до зовнішніх та внутрішніх вимог, подолання істотного техніко-технологічного відставання від залізниць розвинутих країн, що сприятиме збільшенню рівня його залучення до обслуговування міжнародних пасажиро- та вантажопотоків.

Завданнями досягнення стратегічної мети інвестиційно-інноваційної політики залізничного комплексу є:

- визначення пріоритетів інноваційного розвитку залізничного комплексу;
- формування ефективного механізму відбору пріоритетних до виконання інноваційних проєктів;
- прогнозування науково-технічного прогресу та створення інноваційних програм;
- формування попиту на нову високотехнологічну продукцію та послуги;
- розробка нових прогресивних схем фінансування інноваційних проєктів;
- розробка організаційних схем наукового супроводження інноваційних програм;
- формування заходів та розширення програм освітнього розвитку наукових кадрів науково-дослідного сектору залізничного комплексу;
- удосконалення схем ресурсного забезпечення науково-дослідних та інноваційних заходів;
- організація науково-дослідної та інноваційної діяльності;
- забезпечення розвитку існуючої інноваційної інфраструктури та формування нових прогресивних її видів;
- організація схем узгодження інтересів ринок-наука-виробництво-ринок та їх взаємодії при просуванні нової продукції та послуг на ринок;
- розробка та реалізація стимулюючих заходів інноваційної діяльності суб'єктів залізничного комплексу (організаційного, матеріального, морального, управлінського характеру);
- організація схем узгодження інтересів та взаємодії зовнішніх та внутрішніх суб'єктів науково-дослідної та інноваційної діяльності в питаннях реалізації стратегічної мети;
- формування єдиної інформаційної системи залізничного комплексу щодо існуючих та

перспективних інноваційних розробок тощо.

Впровадження інновацій у залізничній галузі багато в чому визначають високошвидкісні магістралі (ВШМ), на створення яких має бути спрямована державна та галузева політика розвитку. Технічні системи останнього покоління, призначені для ВШМ, виявляються необхідними і на звичайних залізничних магістралях, підвищуючи їх безпеку і конкурентоспроможність. Однією з проблем функціонування високошвидкісного руху є перетин автомобільного і залізничного транспорту на одному рівні. Для забезпечення безпеки на переїздах використовуються і шлагбауми, і сигналізація, і навіть пристрої загороди. Проте якнайкращим рішенням даної проблеми став би переклад залізничного і автомобільного руху на різні рівні, тобто заміна переїздів на тунелі і шляхопроводи. Для розвитку швидкісного і високошвидкісного руху на залізничному транспорті потрібно вирішення цілого комплексу питань, що передбачають розробку нормативних документів, організацію виробництва нового покоління вітчизняного швидкісного рухомого складу, створення технічних засобів для високошвидкісного руху, проведення спеціальної підготовки кадрів, якої, до речі, вже сьогодні займаються вищі навчальні заклади. Необхідно розробити схеми реалізації програми будівництва з використанням механізмів державно-приватного партнерства, програми розділення вантажного і швидкісного (високошвидкісного) пасажирського руху.

Висновки. Таким чином, існує безпосередній зв'язок між державною та галузевою інвестиційно-інноваційною політикою та розвитком основних процесів залізничного транспорту. Сьогодні мають бути реалізовані проривні інноваційні проєкти, перш за все пов'язані зі створенням високошвидкісного залізничного руху, інтелектуальних потягів та станцій, створенням нових об'єктів інфраструктури тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дикань В. Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко. – Х.: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.
2. Костюк М. Д. Техніко-технологічне забезпечення інтермодальних та інтероперабельних перевезень / М. Д. Костюк, Ю. В. Дьомін // Залізничний транспорт. – 2009. - № 3. – С. 3-7.
3. Лоза С. П. Можливі джерела фінансування інвестицій в залізничний транспорт України / С. П. Лоза // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: зб. наук. праць. – 2007. – С. 1442-1451.
4. Сич М. Д. Проблеми управління фінансовим забезпеченням інноваційного розвитку

залізничного транспорту / М. Д. Сич, В. П. Ільчук, С. М. Вдовенко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: зб. наук. праць. – 2009. - № 35. Режим доступу до статті: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vcndtu/Ekon/2009_35/index.htm.

5. Цветов Ю. М. Впровадження сучасних інноваційних технологій на транспорті та забезпечення його інтеграції з європейською та

світовою транспортними системами / Ю. М. Цветов, М. Ю. Цветов // Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте: III международная научно-практическая конференция, 23-27 июня 2008 г.: материалы. – Судак, 2008. – С. 62-63.

6. Яновський П. О. Сучасні вимоги до перспективних технологій перевезень // П. О. Яновський // Залізничний транспорт. – 2009. - № 3. – С. 23-26.

Анотація. Определены направления инвестиционно-инновационной политики на железнодорожном транспорте Украины и роль создания высокоскоростного движения в активизации инновационного процесса отрасли.

Ключевые слова: инвестиционно-инновационная политика, реформирование, развитие, железнодорожный транспорт.

Summary. Directions were definite of investment-innovative policy on the railway transport of Ukraine and role of creation of speed motion in activation of innovative process of industry.

Keywords: investment-innovative policy, reformation, development, railway complex.

Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.

УДК 658.152

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

*Полякова О.М., к.е.н, доцент,
Бабенко К.А., магістр (УкрДАЗТ)*

Стаття присвячена розгляду сучасних тенденцій інвестиційних процесів на залізничному транспорті України.

Ключові слова: інвестиція, інвестиційна діяльність, розвиток, залізничний транспорт.

Постановка проблеми. Життєдіяльність та процвітання будь-якого бізнесу, будь-якої соціально-економічної системи у значній мірі залежить від інвестиційної політики господарюючих суб'єктів. Інвестиції грають важливу роль як на макро-, так і на мікрорівні. Вони визначають майбутнє країни в цілому та окремої фірми або підприємства. В умовах суттєвого загострення боротьби за ринки збуту, обмеженості доступу до фінансових ресурсів, найбільші шанси на мінімізацію втрат та швидке відновлення економічних показників матимуть насамперед ті країни, які змогли вибудувати високоефективну економіку, засновану на постійному вдосконаленні виробничих процесів, створенні інноваційної продукції, оптимізації систем управління, високій інноваційній культурі населення загалом і управлінських кіл зокрема.

Залізничний транспорт відноситься до пріоритетних стратегічних об'єктів інноваційної діяльності в Україні, проте на теперішній час стан матеріально-технічної бази вітчизняного залізничного транспорту не відповідає перспективним вантажо- та пасажиропотокам (низька експлуатаційна швидкість рухомого складу, низька

безпека руху, відсутність належного інформаційного забезпечення та відповідних умов сервісного обслуговування) та не дозволяє в повній мірі забезпечити потреби економічного розвитку країни.

Вирішення даної проблеми пов'язане з активізацією інвестиційного процесу, без якого неможливе економічне зростання галузі, відновлення виробничого потенціалу залізничного транспорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виділення невирішених частин загальної проблеми. Методологічні основи та практичні аспекти функціонування залізничного транспорту, в тому числі проблеми управління інвестиційною діяльністю висвітлені у працях вітчизняних та зарубіжних вчених: І.А. Баранової, В.Л. Диканя, В.П. Ільчука, М. І. Данько, Ю.Ф. Кулаєва, Б.М. Лапідуса, О.В. Обухової, Н.П. Терешинної, В.А. Токарева, С.Ю. Шевченка і багатьох інших [4-6, 8, 14, 15]. Разом з тим проблема активізації і управління інвестиційним процесом і сьогодні залишається актуальною та потребує подальшого вивчення, розробки і практичної реалізації.

Постановка завдання. Метою статті є